

## **Landsbylæge – utopi, drøm eller virkelighed.**

Det er udtryk for en form for sundhed, men alligevel ikke helt normalt, når 6 beboerforeninger repræsenterende ca. 2500 indbyggere på Hannæs har taget skridt til at søge efter læger, fordi Hannæs gerne vil have praktiserende læger, der fungerer som familielæger, fremfor en regionsklinik, som giver risiko for mange lægeskift. Hannæs har tidligere haft 2 praktiserende læger, men der er i øjeblikket kun 1 ledigt ydernummer..

Hannæs er det naturskønne område i Thisted Kommune, som ligger mellem Vesterhavet og Limfjorden, tæt på Nationalpark Thy og nabo til fuglereservatet Vejlerne.

Problemet med manglende læger og især praktiserende læger er desværre alt for velkendt også på landsplan, så Region Nordjylland etablerer en regionsklinik, hvis det ikke lykkes at finde en læge, som vil søge det ledige ydernummer.

Det sunde i situationen er den store lokale vilje til altid at gøre noget aktivt ved de problemer, der måtte opstå, og aktuelt vil man altså gøre noget ved de mange problemer det giver især ældre personer, at der måske bliver meget lang afstand til en lægeklinik, og behandling hos skiftende læger.

På grund af sygdomsmelding har en del patienter allerede fået en kedelig forsmag på, hvad fremtiden kan bringe.

Vi har fået at vide af lægestuderende, at mange unge har en drøm om at blive familielæge eller landsbylæge. Dette indlæg kan forhåbentlig medvirke til, at tanken eller drømmen ikke forkastes på forhånd som helt umulig, for selvom vi på Hannæs skulle være så heldige, at den lokale handlekraft er med til at blive til glæde og gavn for en eller to lægefamilier, findes der også ildsjæle og gode muligheder for et godt familie- og arbejdsliv for læger mange andre steder end omkring universitetsbyerne og større provinsbyer, og der er faktisk noget, man kan gøre ved problemet.

Vi har fået indtryk af, at der også blandt læger er myter og manglende viden om mulighederne for at realisere drømme om at blive familie- eller landsbylæge. F. eks. hører det ikke længere med til arbejdet som familielæge, at man behøver at være til rådighed døgnet og året rundt. Nogle vil måske indvende, at det er selvfølgelig, men der mangler tilsyneladende information og reklamer om fordelene ved i det hele taget at blive praktiserende læge, og man kan ikke komme for tidligt i gang med at informere, da det tager meget lang tid at uddanne sig, og der er studerende, der allerede nu skal træffe de afgørende valg.

I det følgende beskrives nogle af de tiltag, de 6 beboerforeninger på Hannæs allerede har iværksat, og hvad man i øvrigt agter at gøre for at hjælpe regionen med at skaffe Hannæsboerne god lægedækning indenfor rimelig afstand. Formålet hermed er at pege på, at der som nævnt faktisk er handlemuligheder, og at der også kan og skal handles, hvis man ønsker, at der er lægepraksis i landområderne i fremtiden.. Formålet er selvfølgelig også den kække forhåbning, at en eller to lægefamilier herefter finder det attraktivt at slå sig ned med praksis på Hannæs.

Udover henvendelse om de vanskeligheder, som nogle patienter er kommet i, til kommunal- og regionspolitikere og embedsmænd i regionen, har foreningerne brugt det lokale netværk og skabt kontakt med nogle af de i øvrigt mange læger og lægestuderende, som er vokset op på Hannæs.

For god ordens skyld skal nævnes, at der ikke er tale om en egentlig undersøgelse i videnskabelig forstand, men blot en skriftlig eller telefonisk henvendelse til de læger og studerende, som man kendte til på forhånd. Henvendelsen drejede sig om synspunkter på at være praktiserende læge, og efterlysning af ideer og inspiration, herunder, hvad man mener, der skal til, for at en praktiserende læge vil vælge Hannæs.

Henvendelserne blev positivt modtaget, og vi fik meget seriøse besvarelser, som også var vendt med kolleger og medstuderende.

Ikke helt uventet er en gennemgående tilbagemelding, at det tager så mange år at blive praktiserende læge, at de fleste har stiftet familie og måske har skolebørn. Der har allerede været mange flytninger, og man vil gerne bevare børnenes dagligliv og være nær ved den etablerede vennekreds, og have adgang til et stort udbud af kulturtilbud og til universitetsmiljøet. Man har generelt ikke lyst til at flytte fra de store universitetsbyer.

Et stort problem kan ifølge tilbagemeldingerne også være, at en i reglen højtuddannet ægtefælle ikke kan flytte af hensyn til karrieren. Det er også blevet fremhævet, at Hannæs jo ikke er kendt, og at man faktisk ikke som udenforstående kan forestille sig, hvor dejligt der er naturmæssigt, hvor aktiv og positiv befolkningen generelt er, og hvor venligt man kan forvente at blive modtaget. Der er blevet opfordret til at pege på relativt billige boliger, gode skoler, andre undervisningsmuligheder, børnepasning og f.eks. de mange kunst-, sports- og musikoplevelser, der findes indenfor ganske få kilometers afstand.

Sidstnævnte er store fordele specielt ved Hannæs og Thy og vil normalt ikke være det, som regionen annoncerer med, når man forsøger at skaffe lægedækning.

Alle tilbagemeldinger fra læger/studerende lød på, at forventning om manglende mulighed for faglig sparring nok vil være det største problem i forhold til at skaffe praktiserende læger til et lokalområde fremfor til en provinsby.

Endelig blev det også fremhævet, at økonomiske forhold kan spille en større rolle, og der blev henvist til, at Norge ikke har problemer med at skaffe praktiserende læger til selv helt små samfund, fordi lægerne i Norge har langt bedre generelle vilkår i form af f.eks. højere løn, langt færre patienter pr. læge og andre gode ansættelsesforhold. Det blev desværre også oplyst, at man kan opleve, at en af regionerne har valgt alligevel ikke at leve op til de økonomiske vilkår, man oprindeligt havde stillet den praktiserende læge i udsigt.

Beboerforeningerne er indstillede på at hjælpe med at løse de problemer, som er nævnt i tilbagemeldingerne, men også på at hjælpe en eventuel lægefamilie med at løse helt konkrete private problemstillinger, så vidt det overhovedet er muligt. Vi mener faktisk, at der kan findes svar på næsten alle problemer, og i det omfang, der ikke umiddelbart er løsninger, vil vi være med til at arbejde for at skabe dem. Vi kan faktisk gøre noget, som det fremgår af det følgende.

Foreningerne kan selvfølgelig ikke direkte fjerne de problemer, som en flytning uvægerligt vil give et familiemedlem, men man kan f.eks. hjælpe med at finde nye, gode børnepasnings- og skoletilbud, som familien efterspørger.

Med hensyn til muligheden for at skaffe job til en ægtefælle, vil beboerforeningerne også være indstillede på at hjælpe, bl.a. ved at aktivere det store netværk, som de repræsenterer. Der er relativ kort afstand til mange virksomheder, som bruger arbejdskraft med akademisk baggrund, og det tager knapt en time at køre til Aalborg. Der er X-bus mellem Thisted og Aalborg, hvor man kan arbejde undervejs, og X-bussen har stoppested på Hannæs.

Også med hensyn til den faglige sparring kan og vil beboerforeningerne være behjælpelige. Man kan invitere til sammenkomst/eventuelt en begivenhed med nabolæger, så man får mulighed for at hilse på hinanden og evt. på sigt danne fagligt netværk, men også dyrke andre fælles interesser. Det er i øvrigt planen at invitere interesserede læger/studerende til en rundtur på Hannæs og efterfølgende byde på middag. Vi kan dog ikke p.t. love, at middagen vil blive tilberedt af den kok fra Hannæs, som har fået en Michelin-stjerne, men vi vil gøre vores bedste. I det hele taget vil vi forsøge at opretholde kontakten til de studerende, som har responderet positivt.

Som noget meget væsentligt også for muligheden for faglig sparring vil foreningerne arbejde på at få lavet et egentligt sundhedshus på Hannæs, og der er allerede taget kontakt til lokalt boende fysioterapeuter, som måske kunne tænke sig at etablere praksis i området. Dette er selvfølgelig et ambitiøst projekt, som kræver bistand fra højere magter, men foreningerne har vilje til at forbedre de lokale forhold og forventer, at arbejdet vil lykkes på sigt.

Foreningerne har i forvejen positive erfaringer med at samarbejde om større projekter. Det er f.eks. lykkedes at omdanne en af børnehaverne og skolerne, som kommunen lukkede, til en særdeles velfungerende fribørnehave og friskole, og denne attraktion modtager også børn, som bor udenfor Hannæs-området. Det er ligeledes lykkedes at samarbejde, så der formentlig allerede i 2015 igangsættes et nybyggeri til et friplejehjem med 25 pladser som erstatning for det plejehjem, som kommunen lukkede for at spare.

Foreningerne har mange ildsjæle og lang tradition for borgerinddragelse, og ved hjælp af hårdt arbejde og velvilje fra myndigheder og fonde er det bl.a. lykkedes at bygge idrætshal, moderne klubfaciliteter og gennemføre et større byfornyelsesprojekt.

På selve Hannæs er der adgang til badestand med blå flag ved Limfjorden, men man kan selvfølgelig også med omtanke bade i havet, og der er kun ca. 17 kilometer til nærmeste svømmehal, hvor der er gode muligheder for at komme til. Ved fjorden er der mulighed for kite-surfing, og der er i øvrigt lystbådehavn og sejlkлуб i Amtoft. Der er flere sportsklubber (ridning, tennis, badminton, håndbold, fodbold), idrætshal og et stort sportsanlæg med klubhus med mange faciliteter. Børn kan bl.a. udover allerede nævnte gå til spejder og sejle med optimistjoller. Der er et meget aktivt foreningsliv, en velfungerende musikforening, og på Kirsten Kjærs Museum arrangeres udover kunstudstillinger også klassiske koncerter.

Der er gode erfaringer for, at det sagtens kan lade sig gøre at have store oplevelser sammen og nære venner i Århus, selvom man bor på Hannæs. Udbuddet af oplevelser findes ikke kun i Århus. Man skal ikke køre ret langt for at få store kunstneriske oplevelser, og man har f.eks. netop oplevet fantastisk operasang i Thisted, så gode venner fra studietiden kan også mødes der.

Hånden på hjertet: hvor tit søger man egentlig de tilbud i storbyen, som man bruger som argument for at bo der, og hvor hurtigt kan man egentlig komme fra Hannæs til Århus, når det gælder? Sidstnævnte kan faktisk klares på et par timer.

Tidligere nævnte henvisning til de bedre forhold for praktiserende læger i Norge, er det selvfølgelig svært eller umuligt for små foreninger at hamle op med, da beslutninger træffes på et meget højt niveau, som vi ikke har direkte adgang til. Det betyder ikke, at vi slet ikke kan handle, for det er muligt overfor de direkte ansvarlige aktører at påpege de problemer, vi ser på brugerniveau, når der bliver for langt til lægen.

Vi kan og vil opfordre de ansvarlige til, at det på landsplan på både kort og langt sigt gøres mere attraktivt at arbejde som praktiserende læge i landdistrikter, og at regionerne direkte reklamerer med de særlige muligheder de har i øjeblikket for at give økonomisk støtte til etablering i praksis udenfor

større byer. Under alle omstændigheder vil vi gå ud fra og opfordre til, at regionerne selvfølgelig gør deres del af arbejdet med at skaffe læger til landområder og fuldt ud står ved og udnytter de allerede eksisterende økonomiske og praktiske muligheder for at gøre det attraktivt for en praktiserende læge at arbejde på landet.

Udover allerede nævnte tiltag, har foreningernes initiativer været omtalt for kort tid siden i den lokale avis og i lokal TV, ligesom der har været omtale på sociale medier.

Medieomtalen har givet respons, og der har været kontakt med mulige interesserede, men det har desværre endnu ikke ført til et konkret resultat i form af læger, som vil praktisere på Hannæs.

På længere sigt er målsætningen fra foreningernes side at medvirke til, at der etableres et egentligt sundhedscenter, gerne med 2 faste praktiserende læger.

Der er mange hensygnende landsbyer, men desværre også ødelæggende myter om den faktiske tilstand i andre landsbysamfund, som summer af aktivitet.

Mindre bysamfund kan nemlig rumme store kvaliteter, som også kan være interessante for en praktiserende læge, hvilket dog naturligt nok som tidligere nævnt ikke kan fremgå af regionens stillingsopslag. Som bevis på dette opfordres til, at man kigger på hjemmesiden [www.hannæs.dk](http://www.hannæs.dk).

Foreningerne på Hannæs er indstillede på at analysere de problemer, der måtte være i lokalområdet og på, at der kan og skal findes løsninger på et problem- også ved evt. at samarbejde utraditionelt og på tværs af allerede etablerede samarbejdslinjer, organisationer og med enkeltpersoner.

Mangler der noget i lokalsamfundet vil man derfor i fællesskab prøve at finde en løsning, evt. ved at knytte kontakter til steder eller personer, som allerede har fundet en løsning. Ligeledes vil man arbejde sammen om at udvikle netværker, så man ikke alene løser det enkeltstående problem, men også skaber grobund for synergieffekter. Det kunne f.eks. resultere i øget bosætning, hvis lægemanglen undgås, og dermed grundlag for yderligere en positiv spiral.

Kommer der en læge med et konkret problem, et særligt ønske eller behov, vil vi gerne forsøge at hjælpe med en løsning, og savnes der et tilbud, kigger vi rundt, om der er flere, der evt. savner det samme, og om der så kan findes en fælles eller alternativ løsning.

Vi mener selv, at vi på Hannæs har en helt enestående natur, stort set alle faciliteter, som en familie har brug for, og det, vi i øvrigt måtte mangle, findes i de nærliggende byer.

Vi vil stadig gerne have 2 praktiserende læger og sundhedspersonale til sundhedshuset, for vi mener, at patientgrundlaget er til stede, og vi vil arbejde hårdt på at nå målet. Vi ser det ikke som utopi eller ønskedrøm, men som en realistisk mulighed.

Udfordringen med at sikre folk på landet adgang til samme gode og nære primære sundhedsdækning som andre befolkningsgrupper har, er nemlig ikke alene vores problem, men er også politikernes og lægeforeningens opgave. Opgaven er ikke endeligt løst ved, at regionen kan angive en lægekonsultation på sygesikringskortet, men foreningerne vil glæde sig til at byde en eller 2 læger velkommen til muligheden for et godt arbejds- og familieliv på Hannæs.